

Aktywność: Decyzje, decyzje

Rodzaj i cel działania: To ćwiczenie ilustruje, w jaki sposób efekt przypisywania ram wpływa na nasz osąd i zdolność do podejmowania decyzji. W tym ćwiczeniu zorganizuj uczestników tak, aby zostali podzieleni na dwie grupy. Obie grupy mają do czynienia z tym samym problemem i dwoma alternatywnymi programami ich rozwiązania. Oba programy mają te same konsekwencje, ale są przedstawiane w inny sposób. Dyskusja podsumowująca bada, w jaki sposób sformułowanie programu wpłynęło na decyzję uczestnika.

Czas trwania: 15-30 minut

Materiały: Drukowane materiały informacyjne – 1 egzemplarz/1 uczestnik (patrz instrukcje i Załącznik 1)

Instrukcje:

Zrób kopie obu wersji materiałów informacyjnych (patrz Załącznik 1). Zrób mniej więcej połowę programu z ramami pozytywnymi i połowę programu z ramami negatywnymi. Wydrukuj pierwszy program w kolorze niebieskim, a drugi w kolorze fioletowym (lub dowolnych dwóch różnych kolorach do wyboru). Umożliwi to rozróżnienie i porównanie dwóch programów podczas podsumowania. Ułóż je w jednym stosie, naprzemiennie w dwóch wersjach.

Rozdaj ulotkę. Rozdaj po jednym egzemplarzu ulotki z połączonego stosu każdemu uczestnikowi. Wszyscy założą, że mają takie same materiały informacyjne.

Daj wskazówki. Powiedz uczestnikom, że jest to niezależna działalność. Poproś ich, aby przeczytali problem i wybrali najlepszy program. Poczekaj 2 minuty, aż uczestnicy wykonają to zadanie.

Porównaj programy uczestników. Zapytaj uczestników, ilu wybrało pierwszy (niebieski) program. Zapytaj, ile osób wybrało drugi (fioletowy) program.

Omów ćwiczenie, ujawniając, że rozdałeś dwie różne wersje materiałów informacyjnych. Zwróć uwagę, że konsekwencje programów w kolorze niebieskim są takie same, a konsekwencje fioletu w kolorze fioletowym są takie same. Obie grupy prawdopodobnie wybrały przeciwstawne programy, ponieważ zostały one sformułowane na różne sposoby.

Wyjaśnij, że badania pokazują, że uczestnicy wybiorą pierwszy program w pozytywnie sformułowanym przykładzie, który kładzie nacisk na uzyskanie życia, a drugi program w negatywnie sformułowanym przykładzie, który podkreśla utracone życie.

Przeprowadź pozostałą część dyskusji podsumowującej, zadając następujące pytania:

- Jakie inne decyzje podejmujemy, na które może mieć wpływ kadrowanie?
- Jakie są przykłady wykorzystania efektu ramowania do manipulowania podejmowaniem decyzji?
- Co możemy zrobić, aby zmniejszyć skutki kadrowania przy podejmowaniu decyzji?

Punkty nauki

W przypadku przedstawienia z równoległymi opcjami na decyzję może w większym stopniu wpływać użyty język („efekt obramowania”) niż rzeczywista treść.

Literatura:

<https://www.sessionlab.com/methods/decisions-decisions>Tversky, A. and Kahnemann, D. (1981), The Framing of Decisions and Psychology of Choice, Science, New Series, vol. 21:4481, pp. 453-458, link in the References section.

Załącznik 1:

Który plan wybierzesz?

Pracuje Pan(i) w Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej. W miejscowości liczącej 600 mieszkańców wybucha epidemia śmiertelnej choroby zwanej „azjatycką gripą”. Przewiduje się, że wszyscy mieszkańcy umrą, jeśli nie zostaną podjęte działania. Ktoś wymyślił dwa różne plany walki z chorobą:

- Niebieski plan: Umrze 400 mieszkańców.
- Fioletowy plan: Prawdopodobieństwo, że nikt nie umrze wynosi 33%, ale prawdopodobieństwo, że każdy z 600 mieszkańców umrze wynosi 66%.

Wybrał(a)by Pan(i) niebieski czy fioletowy plan?

Który plan wybierzesz?

Pracuje Pan(i) w Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej. W miejscowości liczącej 600 mieszkańców wybucha epidemia śmiertelnej choroby zwanej „azjatycką gripą”. Przewiduje się, że wszyscy mieszkańcy umrą, jeśli nie zostaną podjęte działania. Ktoś wymyślił dwa różne plany walki z chorobą:

- Niebieski plan: 200 mieszkańców zostanie uratowanych.
- Fioletowy plan: Prawdopodobieństwo, że wszyscy mieszkańcy zostaną uratowani wynosi 33%, ale prawdopodobieństwo, że nikt nie zostanie uratowany wynosi 66%.

Wybrał(a)by Pan(i) niebieski czy fioletowy plan?